

Dobra hiša.

Oče starejšemu sinu izročajo gospodarstvo. Pravijo mu: „izročam ti dobro hišo; glej, da tako tudi ohraniš! Dobra hiša naslanja se na dobrega gospodarja. Dober gospodar v dobrih rečéh vedno napreduje, rad se uči in prevdarja, ter nikdar ne zapravlja zlatega časa. Dober gospodar vse opravlja o pravem času. On zna, da hitro mine leto, in ravno tako hitro izteka se tudi čas kmetijskih in sploh gospodarskih opravil. Vsako delo ima svoj čas in se mora takrat in ne drugekrati opraviti. Dober gospodar skrbno pazi, da ne zanemarja časa, ker vé, da si ne more mériti dobre dobe in izbirati vremena, kakoršnega bi ravno potreboval.

Dober gospodar ogiblje se nepotrebnega dela, nepotrebnih potov in praznih skrbi, ter svojo družino napeljuje k váričnosti in vsem lepim. čednostim. Skrben gospodar gleda na vse, kar se stori in godí pri hiši. On zna, kdo hodi v hišo in kdo odhaja iz hiše; zna, kako se živini streže in kláde, kako družina dela domá, na polji in v gozdu. On vsacemu delavcu posebej odkazuje delo, ter gleda, da se urno in zvesto dela, pa tudi skrbi, da se dobrim delavcem ne godí nobena krivica.

Dober gospodar tudi skrbi za čast in poštenje svoje hiše; potrebne uboge rad sprejemlje in nikogar ne žali in ne draži. Svoje delo in svoj stan ljubi in zvesto izpolnjuje vse svoje dolžnosti. Umen gospodar izmodrí se po škodi družih, a neumen se izpametuje po lastnej nesreči. Marsikdo, ki toži svojo bēdo (revščino), ne pomisli, zakaj je obožal. Podedoval je morda mnogo premoženja, a mislil si je, da ga ne zapravlja, ako tu in tam kaj malega izdá. A jaz pravim: Če vedno samo jemlješ, ter ničesar ne pridevlješ, kmalu prazno dno ugledaš. Kdor kupuje vse, česar mu je všeč in pripravno, kmalu pozabi plačevati. A upniki imajo posebno dober spomin in dolžnika kmalu radi tirjajo. Dolžnik nij prost človek, nego vedno je v oblasti družih. Dobro znaš, da za pomladjo pride leto, za letom jesen, a za jesénijo zima. Skrbi torej za potrebne reči o svojem času in ne bodi kakor živina brez pameti, da v silo ne prideš. Vse, kar je v hiši, varuj in glej, da bode tudi za prihodnost napredovalo. Nikoli nikdar ne reci: za mene je užé dobro; a drugi naj delajo drugače. Ali pa: jaz ne bodem sadú dočakal, čemu bi se s tem in ónim delom ukvarjal i. t. d. Nejevolje in malopridnosti je dovolj na svetu; nikar je tudi ti ne pomnožuj!

Umen gospodar ima knjigo, v katero zapisuje vse, kar pri gospodarstvu prideluje, prodaja in kupuje. Konec leta prešteva in prevdarja, kako je gospodaril in kako bode prihodnje leto to in óno bolj obračal in izvrševal.

Ljubi moj sin, svetujem ti pa tudi, da si zapomniš naslednje besede:

„Potrpiljenje v hišo vzemi,
Največ ta pomaga ti!
Vendar naj ne gospodari,
S'cer ti marnost izpodí;
Pridnost naj ti hišo zdravi,
Kuhar naj ti bode glad,
Red in čednost iméj v službi,
Z dobrim srcem hodi spat!“